

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 15.11.2019 r.

ZN-II.9532.12.2019.1

Pani
Lucyna Szczygielska
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Wojska Polskiego 1
62-300 Września

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.) kontrolerzy w składzie:

- Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu – kierownik kontroli,
- Dorota Michalska – starszy inspektor wojewódzki,
- Honorata Lewandowska – starszy inspektor wojewódzki,
- Dagmara Błaszczuk-Owczarek – starszy specjalista,
- Monika Misiak – inspektor wojewódzki,
- Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu – lekarz,
- Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu – doradca zawodowy

przeprowadzili w dniach od 02.09.2019 r. do 01.10.2019 r. kontrolę w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 23.08.2019 r. nr 282/19, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli.

W związku z powyższym, na podstawie art. art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Przedmiot kontroli obejmował:

- usytuowanie organizacyjne Powiatowego Zespołu;
- kwalifikacje członków Powiatowego Zespołu;
- warunki organizacyjne i techniczne pomieszczeń Powiatowego Zespołu;
- prawidłowość i jednolitość stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- zgodność orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Kontrolą objęto okres od 01.01.2018 r. do 01.10.2019 r.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni oceniono pozytywnie z zastrzeżeniem następujących nieprawidłowości.

Aktualnie w składzie Powiatowego Zespołu stwierdzono brak Sekretarza.

Analiza 20 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że większość kontrolowanych ocen psychologicznych w całości lub części była nieczytelna, stąd trudna do oceny była ich treść merytoryczna. Oceny wypełniane w procesie orzekania stanowią materiał dowodowy więc muszą być wypełniane w sposób czytelny, pełny, wyczerpujący i szczegółowy. W 4 sprawach końcowa kwalifikacja orzecznicza nie znajduje odzwierciedlenia w treści oceny. Ponadto, w ocenach psychologicznych na określenie osoby orzekanej oraz jej funkcjonowania używano zwrotów „stan zdrowia” oraz „pacjentka”. Proces orzekania o niepełnosprawności nie dotyczy stanu zdrowia tylko ograniczeń w funkcjonowaniu osoby orzekanej, które skutkują określoną kwalifikacją orzeczniczną. Psycholog nie prowadzi również wywiadu z „pacjentami” tylko z osobami orzekanymi lub wnioskodawcami.

Kontrola 13 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała brak poprawności merytorycznej w sporządzanych ocenach. Brak było wewnętrznej spójności z zaproponowanym stopniem niepełnosprawności. Z uwagi na fakt, iż orzekanie o niepełnosprawności nie jest ustaleniem wyłącznie stanu zdrowia osoby orzekanej, należy dołożyć większej staranności w opisie ograniczeń jakich doznaje osoba orzekana w codziennym funkcjonowaniu.

Kontrola 11 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że w większości ocen zapisy są ogólnikowe, bardzo lakoniczne i schematyczne bez indywidualnego podejścia do osób orzekanych. W większości ocen powielane są schematyczne zapisy dotyczące w szczególności informacji o ograniczeniach zawodowych oraz zaleceń dotyczących wymogów stanowiska pracy. W 3 sprawach propozycja stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w treści sporządzonej oceny.

Analiza 5 ocen sporządzonych przez pedagoga wykazała, że jedną ocenę można uznać jako sporządzoną poprawnie. W większości oceny pedagogiczne pozbawione są wnikliwości, nie są poparte wykorzystaniem dokumentów istotnych w sprawie ani właściwym uzasadnieniem podjętego rozstrzygnięcia. Sporządzone oceny nie wystarczająco wskazują na ograniczenia wynikające z naruszonej sprawności organizmu, które stanowiłyby podstawę do zakwalifikowania do osób niepełnosprawnych. Opis czynności, determinujących konieczność udzielania pomocy (punkt XIII) w przypadkach, w których pedagog w rozstrzygnięciu proponuje niepełnosprawność jest niedostateczny. W sporządzonych ocenach głównie w punkcie XIV brak jest wymaganego zakresienia, a zawarte w nim informacje są niepełne i mało konkretne (szczególnie co do liczby zabiegów oraz częstotliwości wizyt lekarskich, które to dane stanowią istotną wiedzę w procesie orzecznicznym). W ocenie, którą pedagog sporządzał dla potrzeb postępowania o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, punkt XV dotyczący zdolności osoby orzekanej do zatrudnienia zakreślono jako „nie dotyczy”, mimo że w przypadku osoby powyżej 16 roku życia odniesienie się do tego punktu jest koniecznością.

Analiza merytoryczna 50 ocen stanu zdrowia, sporządzonych przez lekarzy przewodniczących składów orzekających wykazała, że:

- w 3/50 sprawach opis badania podmiotowego był niewystarczający,
- w 45/50 sprawach opis zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej był niewystarczający,
- w 20/50 sprawach przyznając wskazanie do uzyskania karty parkingowej lekarz nie umieścił na druku „oceny” wyraźnego i jednoznacznego wpisu mówiącego o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej,
- w 3/50 sprawach brak było wpisu uzasadnienia oceny stanu zdrowia osoby orzekanej, a w 41/50 sprawach uzasadnienie oceny stanu zdrowia osoby orzekanej było niewystarczające,

- w 9/50 sprawach sporządzona przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego ocena stanu zdrowia osoby orzekanej była we fragmentach nieczytelna,
- w przypadku 10/50 spraw na druku oceny brak było wystarczającego wpisu wskazującego na konieczność sprawowania stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, mimo że w orzeczeniu został przyznany pkt. 7 wskazań, co stanowi naruszenie § 29 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- w przypadku 1 sprawy kwalifikując do niepełnosprawności i ustalając symbol przyczyny niepełnosprawności: 02-P, lekarz dokonał ustaleń orzeczniczych w oparciu o niepełną dokumentację medyczną (opinie i zaświadczenia o stanie zdrowia), tzn. do akt orzekania nie zostały dołączone historie choroby z leczenia osoby orzekanej, co stanowi naruszenie § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
- w przypadku 1 sprawy, lekarz przewodniczący składu orzekającego zakwalifikował do niepełnosprawności z ustaleniem symbolu przyczyny niepełnosprawności: 04-O osobę, która – jak wskazuje na to dokumentacja medyczna – miała prawidłową ostrość wzroku w jednym oku, co stanowi naruszenie § 2 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

Ponadto, stwierdzono, że usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r. poz. 2027).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczała skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu. Jednak w 11 sprawach na druku wyznaczenia składu orzekającego brak było imiennego wyznaczenia drugiego członka składu orzekającego.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonywano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego.

W sytuacji gdy lekarz dokonując wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej złożonej wraz z wnioskiem stwierdził, że jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia, Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia zawiadamiała osobę zainteresowaną odrębnym pismem o konieczności jej uzupełnienia wraz z wyznaczeniem terminu złożenia brakującej dokumentacji, z pouczeniem, że nieuzupełnienie jej w określonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Powiatowy Zespół, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiał stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy były załatwiane zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm.). W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1

Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia, zawiadomił stronę o niezafatwieniu sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia.

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym zaleca się co następuje.

1. Wyznaczając skład orzekający imiennie wskazywać członków składu orzekającego.
2. Oceny psychologiczne winny być dokumentowane w sposób czytelny i wskazywać na fakty udowodnione, zatem muszą być wypełniane w sposób pełny, wyczerpujący i szczegółowy, tak aby w pełni obrazowały funkcjonowanie osób orzekanych uzasadniające ostateczną kwalifikację orzeczniczą.
3. Oceny funkcjonowania społecznego należy sporządzać spójnie merytorycznie, wskazując poziom ograniczeń osoby orzekanej adekwatny do zaproponowanego stopnia niepełnosprawności.
4. Oceny zawodowe sporządzać starannie, unikając ogólnikowości. W treści oceny należy wskazywać konkretne fakty i przesłanki kwalifikujące osobę orzekaną do określonego stopnia niepełnosprawności.
5. Oceny pedagogiczne sporządzać w sposób rzetelny, spójny i wnikliwy, zgodnie z obowiązującymi standardami orzeczniczymi z uwzględnieniem faktów uznanych za istotne w sprawie oraz wykorzystaniem w pełni dostępnych źródeł informacji. Szczególnie należy zwrócić uwagę na prawidłowe uzasadnienie rozstrzygnięcia orzeczniczego w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny, potwierdzającej słuszność podjętej decyzji.
6. Oceny stanu zdrowia wypełniać w sposób czytelny i pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu badania podmiotowego, opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej oraz wynikającego ze schorzeń opisu naruszenia sprawności organizmu osoby orzekanej. W przypadkach przyznania pkt. 7 wskazań, zamieszczać wpis mówiący o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W każdym przypadku zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.
7. Symbole przyczyny niepełnosprawności ustalać zgodnie z przesłankami określonymi w § 32 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz.162, ze zm.). W przypadku ustalenia u osób orzekanych symbolu przyczyny niepełnosprawności 04-O kwalifikować osoby orzekane z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku powodującymi znaczne ograniczenie jego sprawności, prowadzące do obniżenia ostrości wzroku w oku lepszym do 5/25 lub 0,2 według Snellena po wyrównaniu wady wzroku szklami korekcyjnymi, lub ograniczenie pola widzenia do przestrzeni zawartej w granicach 30 stopni.
8. Kwalifikować do określonego stopnia niepełnosprawności zgodnie z ustawowymi kryteriami określonymi w art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 29, § 30, § 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
9. Do składu Powiatowego Zespołu powołać Sekretarza.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne i proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego Beata Winiecka
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu
do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie Wielkopolskim